

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

О.О. Юріков

КВАЛІФІКАЦІЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Збірник практичних завдань

**Київ
2023**

УДК 343.232

Ю 71

Рецензенти:

Бабаніна В.В., доктор юридичних наук, професор, професор кафедри кримінального права Національної академії внутрішніх справ;

Ібрагімов Р.М., кандидат юридичних наук, перший заступник начальника Департаменту оперативно-технічних заходів Національної поліції України.

Рекомендовано до друку Вченою радою Національної академії внутрішніх справ 29 грудня 2023 року (протокол № 26)

Юріков О. О.

Ю 71 Кваліфікація кримінальних правопорушень : збірник практичних завдань. – Київ : 7БЦ, 2023. 204 с.

ISBN 978-617-549-308-3

У Збірнику представлено практичні завдання щодо кваліфікації діянь, що містять ознаки різних кримінальних правопорушень. Умови практичних завдань побудовані з урахуванням особливостей криміногенної обстановки в Україні, запровадженого правового режиму воєнного стану, веденням бойових дій, а також із використанням судової, слідчої та оперативно-розшукової практики.

Видання сприятиме ефективнішому засвоєнню знань, а також розвитку вмінь та навичок здійснення кваліфікації кримінальних правопорушень за різних обставин.

Видання призначене для слухачів первинної професійної підготовки, здобувачів вищої освіти, педагогічних і науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти.

УДК 343.232

ISBN 978-617-549-308-3

© Юріков О.О., 2023

© Національна академія
внутрішніх справ, 2023

ЗМІСТ

Тема 1. Кваліфікація діянь, що містять ознаки злочинів проти основ національної безпеки України	7
Тема 2. Кваліфікація діянь, що містять ознаки кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи	17
Тема 3. Кваліфікація діянь, що містять ознаки кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи	24
Тема 4. Кваліфікація діянь, що містять ознаки кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи	35
Тема 5. Кваліфікація діянь, що містять ознаки кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина	45
Тема 6. Кваліфікація діянь, що містять ознаки кримінальних правопорушень проти власності	53
Тема 7. Кваліфікація діянь, що містять ознаки кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності	63
Тема 8. Кваліфікація діянь, що містять ознаки кримінальних правопорушень проти довкілля	73
Тема 9. Кваліфікація діянь, що містять ознаки кримінальних правопорушень проти громадської безпеки	82
Тема 10. Кваліфікація діянь, що містять ознаки кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва	94
Тема 11. Кваліфікація діянь, що містять ознаки кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту ...	104
Тема 12. Кваліфікація діянь, що містять ознаки кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності	113
Тема 13. Кваліфікація діянь, що містять ознаки кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення	122
Тема 14. Кваліфікація діянь, що містять ознаки кримінальних правопорушень у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації	131

Тема 15. Кваліфікація діянь, що містять ознаки кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів.....	140
Тема 16. Кваліфікація діянь, що містять ознаки кримінальних правопорушень у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку	150
Тема 17. Кваліфікація діянь, що містять ознаки кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.....	161
Тема 18. Кваліфікація діянь, що містять ознаки кримінальних правопорушень проти правосуддя.....	172
Тема 19. Кваліфікація діянь, що містять ознаки кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби (військових кримінальних правопорушень).....	182
Тема 20. Кваліфікація діянь, що містять ознаки кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.....	192

Рекомендації щодо вирішення практичних завдань

Під час вирішення практичних завдань, які передбачені цим Збірником, необхідно перш за все визначити чи є підстави притягнення особи до кримінальної відповідальності відповідно до ч. 1 ст. 2 Кримінального кодексу України (далі – КК України). У зв'язку з цим, необхідно визначити фактичні діяння особи та зіставити їх з юридично закріпленими ознаками складу кримінального правопорушення. Також слід звернути увагу на положення статей КК України, які вказують на обставини, за яких винна особа не підлядає кримінальній відповідальності (ч. 2 ст. 14, ч. 3 ст. 263 КК України тощо)

Обставини, що викладені у фабулі практичного завдання, слід вважати такими, що доведені в установленому законом порядку. Довільна зміна умови (умов), яка (які) чітко вказана (вказані), не допускається. У разі викладення у фабулі практичного завдання другого варіанта умови, то допускається зміна кримінально-правової кваліфікації чи декілька ймовірних варіантів такої кваліфікації. При цьому треба вказати, які обставини вплинули на зміну кваліфікації.

У процесі вирішення практичних завдань необхідно проаналізувати об'єктивні та суб'єктивні ознаки складу (складів) кримінального правопорушення, яке вчинено особою. Для цього слід акцентувати увагу на обов'язкових ознаках для конкретного складу кримінального правопорушення, зокрема:

1) визначити родовий та безпосередній (безпосередні) об'єкт (об'єкти) кримінального правопорушення. За наявності визначити предмет кримінального правопорушення (що саме є предметом, його розмір тощо) та потерпілого (його статус, посаду, вид діяльності тощо);

2) розкрити ознаки об'єктивної сторони (діяння (дія чи бездіяльність), час, місце, спосіб, знаряддя, засоби, обстановка). За умови, що кримінальне правопорушення має матеріальний склад, вказати на наслідки (вид, розмір, тяжкість тощо) та визначити причиновий зв'язок. Крім того, слід акцентувати увагу на моменті закінчення кримінального правопорушення, щоб правильно визначити стадію його вчинення (готування, замах (закінчений чи незакінчений), закінчене кримінальне правопорушення);

3) охарактеризувати ознаки суб'єкта кримінального правопорушення (вказати його вік, психічний стан (осудність, обмежена осудність, неосудність), спеціальний суб'єкт тощо);

4) встановити ознаки суб'єктивної сторони кримінального правопорушення (вина, форма вини). Під час визначення форми вини, слід розкрити інтелектуальну та вольову ознаки умислу чи необережності у кожному випадку окремо. Крім того, вказати, чи впиває на кваліфікацію мотив, мета, емоційний стан.

5) звернути увагу на обставини, що обтяжують відповідальність (у разі їх наявності).

Також під час вирішення практичних завдань необхідно правильно відмежовувати суміжні склади кримінальних правопорушень одне від одного, а також від адміністративних правопорушень. У разі кваліфікації кримінальних правопорушень за сукупністю, слід вказати обставини, які вплинули на таку кваліфікацію (не охоплені одним складом кримінального правопорушення тощо). У разі вчинення кримінального правопорушення у співучасті, необхідно визначити роль кожного співучасника (виконавець (співвиконавець), організатор, підбурювач, пособник), при цьому кваліфікувати дії кожного співучасника окремо. Крім того, необхідно зазначити чи було вчинене кримінальне правопорушення групою осіб (за попередньою змовою чи без такої), організованою групою чи злочинною організацією, а також розкрити їх ознаки (стійкість, ієрархічність, кількісний склад тощо).

Під час кваліфікації суспільно небезпечних діянь слід звернути увагу чи є в діях винного добровільна відмова від доведення кримінального правопорушення до кінця (ст. 17, 31 КК України).

За результатами вирішення практичного завдання необхідно записати формулу кваліфікації, у якій зазначити пункт, частину, статтю КК України, які у повній мірі відтворюють фактично вчинене діяння.

Якщо у фабулі практичного завдання відсутній склад кримінального правопорушення, то це необхідно обґрунтувати (вказати, який саме елемент складу кримінального правопорушення відсутній), і не обмежуватися лише констатацією цього факту.